

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2020. március 5.
(OR. en)

6650/20

ENV 160
ENER 77
IND 29
TRANS 102
ENT 27
SAN 77
AGRI 83

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi: a Tanács Főtitkársága

Dátum: 2020. március 5.

Címzett: a delegációk

Előző dok. sz.: 6338/20

Tárgy: A levegőminőség javítása
– A Tanács következtetései

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a fenti témáról szóló tanácsi következtetéseket, melyeket a Tanács a 2020. március 5-i 3754. ülésén fogadott el.

A levegőminőség javítása
– A Tanács következtetései –

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

1. EMLÉKEZTET a „Védelmet nyújtó Európa: Tiszta levegőt mindenkinek!” című közleményre¹, amelyben a Bizottság egyfelől ismerteti, hogy az EU milyen szakpolitikai erőfeszítésekkel támogatja és segíti elő azokat a költséghatékony tagállami intézkedéseket, amelyek célja – a nemzeti kibocsátáscsökkentési célok és a környezeti levegő minőségére vonatkozó előírások teljesítése érdekében – a különböző ágazatok kibocsátásának csökkentése, másfelől nyugtazza a végrehajtott együttes fellépéseket, azonosítja a finanszírozási lehetőségeket, áttekinti az aktuális helyzetet és a szabályoknak, illetve a határértékeknek való megfelelést, valamint javaslatokat tesz a további végrehajtási intézkedésekre és a következő lépésekre;
2. EMLÉKEZTET arra, hogy a hetedik környezetvédelmi cselekvési programmal összhangban biztosítani kell, hogy 2020-ra az Unióban jelentősen javuljon a kültéri levegő minősége, és az közelítsen a WHO által ajánlott szintekhez;²
3. UTAL a tiszta levegővel kapcsolatos első uniós kitekintésre³, amely azt vetíti előre, hogy a társjogalkotók által a 2013. évi Tiszta levegőt Európának program óta elfogadott intézkedéscsomag teljes körű végrehajtása esetén a finom szálló por koncentrációja 2030-ra az EU területének nagy részén alacsonyabb lesz az Egészségügyi Világszervezet (WHO) iránymutatásában foglalt értéknél, továbbá jelentősen csökkennek az egészségkárosító hatások is;

¹ 9048/18.

² Az Európai Parlament és a Tanács 1386/2013/EU határozata (2013. november 20.) a „Jólét bolygónk felélése nélkül” című, a 2020-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról (HL L 354., 2013.12.28., 171. o.).

³ 10360/1/18 REV 1.

4. EMLÉKEZTET az Európai Számvevőszék 23/2018. sz., a „Légszennyezés: egészségünk védelme még mindig nem elégséges” című különjelentéséről szóló következtetéseire⁴, melyekben kiemelte, hogy további hatékony levegőminőségi intézkedésekre és összehangolt, az összes uniós szakpolitikára kiterjedő jogi keretre van szükség, emellett pedig hangsúlyozta, hogy az emberi egészségre gyakorolt hatásokkal kapcsolatos legújabb tudományos eredményeket kell felhasználni, és a WHO által készített iránymutatásokat kell figyelembe venni;
5. ÜDVÖZLI a környezeti levegő minőségéről szóló irányelvek célravezetőségi vizsgálatát⁵, és NYUGTÁZZA az abban foglalt megállapításokat; TUDOMÁSUL VESZI azt a következtetést, miszerint a környezeti levegő minőségéről szóló irányelvek általában véve megfelelnek a célnak, és összhangban állnak a tiszta levegőre vonatkozó átfogó uniós szakpolitikai kerettel, beleértve különösen a nemzeti kibocsátási határértékekről szóló irányelvet; MEGÁLLAPÍTJA, hogy az irányelvek koherens szabályozási alapot biztosítanak az EU levegőminőségének javításához, valamint a levegőminőség vizsgálatára EU-szerte alkalmazott harmonizált kritériumokhoz;
6. MEGÁLLAPÍTJA, hogy az EU tiszta levegővel kapcsolatos szakpolitikája jelentősen hozzájárult a levegőminőség javításához az EU-ban, melynek köszönhetően – 2008-hoz viszonyítva – kevesebb ember van kitéve káros mértékű légszennyezésnek; HANGSÚLYOZZA ugyanakkor, hogy az EU-ban az egészségügyi problémák legfontosabb környezeti oka továbbra is a légszennyezés, amely a becslések szerint évente több mint 400 000 ember idő előtti halálát okozza; EMLÉKEZTET arra, hogy leginkább a városi környezetben élő emberek vannak kitéve e kockázatnak; ELISMERI, hogy a légszennyezés káros hatással van az ökoszisztémákra és hozzájárul a biológiai sokféleség csökkenéséhez;
7. ÜDVÖZLI, hogy a környezeti levegő minőségéről szóló irányelvek keretet biztosítottak a levegőminőség reprezentatív, magas színvonalú megfigyelésének bevezetéséhez, egyértelmű levegőminőségi előírásokat határoztak meg, valamint megkönnyítették a levegőminőségre vonatkozó megbízható, objektív és összehasonlítható információk tagállamok közötti cseréjét, bevonva ebbe a szélesebb nyilvánosságot is, ami a tudatosság növekedését eredményezte, valamint elősegítette a levegőminőségi előírások végrehajtását és érvényesítését; ELISMERI ugyanakkor, hogy aggályok merültek fel azzal kapcsolatban, hogy egyes rendelkezések néhány esetben bizonyos fokú mérlegelési jogkört biztosítanak a megfigyelő hálózat kialakítását illetően;

⁴ 15782/18.

⁵ 14712/19.

8. HANGSÚLYOZZA, hogy a megállapított levegőminőségi előírások, különösen a határértékek az elmúlt évtizedben a levegőminőség jelentős javulásához vezettek; Ezért ÚGY VÉLI, hogy a polgárok egészségének védelme érdekében alapvetően fontos a határértékek használatának fenntartása; TUDATÁBAN VAN annak, hogy a környezeti levegő minőségéről szóló irányelvek ennek ellenére nem voltak teljes mértékben hatékonyak, és van még mit javítani a meglévő kereten annak érdekében, hogy a jó levegőminőség EU-szerte biztosított legyen, és elkerülhetők legyenek az emberi egészségre és a környezet egészére gyakorolt káros hatások;
9. FELHÍVJA A FIGYELMET arra a megállapításra, hogy a környezeti levegő minőségéről szóló irányelvekben foglalt azon követelmény, amely alapján a megfigyelt túllépések esetén orvosló intézkedéseket kell hozni, döntő szerepet játszott a levegőminőség javításában, ugyanakkor ELISMERI, hogy egyfelől a helyi, nemzeti és uniós szinten hozott intézkedések nem mindig voltak elégségesek a levegőminőségi előírások teljesítéséhez, valamint ahhoz, hogy a túllépések időtartama a lehető legrövidebb legyen, másfelől a végrehajtás számos területen továbbra is kihívást jelent, ideértve például azt, hogy biztosítani kell a különböző kormányzati szintek intézkedései, illetve a különböző ágazatok intézkedései közötti összhangot;
10. ÜDVÖZLI, hogy a Bizottság az európai zöld megállapodásról szóló közleményében kifejezésre juttatta azon szándékát, hogy – megelőző és orvosló intézkedések révén – folytatja a küzdelmet a szennyezés ellen, továbbá üdvözli a közleményben foglalt, a légszennyezés kezelésére tervezett intézkedéseket; HANGSÚLYOZZA, hogy a levegőminőségre vonatkozó hatályos jogszabályok értékelése során, többek között a célravezetőségi vizsgálat eredményeiből levont tanulságok alapján mérlegelni kell, hogy szükséges-e a jelenlegi jogi keret felülvizsgálata annak érdekében, hogy az – az emberi egészségre és a környezeti hatásokra vonatkozó legújabb tudományos bizonyítékok figyelembevételével – lehetővé tegye a levegőminőségi rendelkezések hatékonyabb és eredményesebb végrehajtását és érvényesítését; HANGSÚLYOZZA, hogy adott esetben minden jogalkotási javaslatot átfogó hatásvizsgálatnak kell alávetni;

11. ÜDVÖZLI a Bizottság azon szándékát, hogy javasolni fogja a levegőminőségi előírások felülvizsgálatát, és VÁRAKOZÁSSAL TEKINT az e javaslatokkal kapcsolatos megbeszélések elé, többek között arról, hogy az uniós levegőminőségi előírásokat lehetőség szerint jobban összhangba hozzák a WHO levegőminőségi iránymutatásaival, amelyek felülvizsgálata és naprakésszé tétele jelenleg zajlik; HANGSÚLYOZZA, hogy a levegőminőségi előírások megerősítésének fő célja a légszennyezés egészségre és környezetre gyakorolt negatív hatásainak csökkentése; HANGSÚLYOZZA annak fontosságát, hogy törekedni kell a WHO levegőminőségi iránymutatásaiban ajánlott szintek elérésére, így hozzájárulva az ENSZ vonatkozó fenntartható fejlődési céljainak megvalósításához; ugyanakkor AGGODALOMMAL VESZI TUDOMÁSUL, hogy a légszennyezés csökkentésére irányuló uniós és tagállami szintű erőfeszítések ellenére számos olyan tagállam van, amely egyes szennyező anyagok esetében továbbra sem felel meg a levegőminőségi előírásoknak, ezért – amint lehetséges – fellépésre van szükség valamennyi szinten;
12. ÖSZTÖNZI a Bizottságot, hogy egészítse ki a levegőminőségi előírások felülvizsgálatát, különös tekintettel a hatékonynak bizonyuló és a minimális védelmi szint biztosításához a továbbiakban is elengedhetetlen határértékekre, valamint hogy alaposan vegye fontolóra, hogy a kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportokra gyakorolt hatás figyelembevétele mellett az átlagexpozíció-mutatókon alapuló megközelítés miként járulhatna hozzá a 2008/50/EK irányelvvel⁶ összhangban kijelölt zónák és agglomerációk mindegyikében a lakosságot érintő teljes expozíció csökkentéséhez, valamint az emberi egészség javításához; továbbá FELKÉRI a Bizottságot, hogy vegye fontolóra az ózonra vonatkozó jelenlegi levegőminőségi előírások felülvizsgálatát, az ózonszintet befolyásoló számos olyan tényező értékelése tükrében, mint például a földrajzi és az éghajlati körülmények;
13. MEGÁLLAPÍTJA, hogy az EU-ban a légszennyezés fő forrásai a következők: a közlekedés (közúti és nem közúti egyaránt); a kereskedelmi és az intézményi ágazat, valamint a háztartási szektor, beleértve a lakossági fűtést; az energiatermelés és -elosztás; az ipari energiafelhasználás; az ipari folyamatok és termékfelhasználás; a mezőgazdaság és hulladékgazdálkodás;

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/50/EK irányelve (2008. május 21.) a környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról (HL L 152., 2008.6.11., 1. o.).

14. HANGSÚLYOZZA, hogy a tiszta levegőre vonatkozó hatékony politika olyan integrált megközelítést igényel, amely biztosítja a rendszeresen értékelendő koherenciát más környezetvédelmi politikákkal és minden más vonatkozó szakpolitikai területtel – beleértve a kibocsátási forrásokra vonatkozó uniós jogszabályokat is –, például az éghajlattal, az iparral, az energiával, a közlekedéssel és a mezőgazdasággal, és amely jobban hasznosítja az összes szakpolitikai terület között meglévő szinergiákat és kihasználja a körforgásos gazdaság kínálta lehetőségeket is, ugyanakkor kerüli a kompromisszumokat; NYOMATÉKOSÍTJA, hogy a „Tiszta bolygót mindenkinek – Európai hosszú távú stratégiai jövőkép egy virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaságról” című bizottsági közleményben⁷ foglalt értékelésnek megfelelően gondoskodni kell arról, hogy az éghajlat-politikai intézkedések és a levegőminőségre vonatkozó politika egymás számára kölcsönös előnyökkel járjanak, úgy, hogy az a levegőminőség, az emberi egészség és az ökoszisztémák javulását eredményezze;
15. HANGSÚLYOZZA, hogy a levegőminőségi célkitűzéseknek teljes mértékben tükröződniük kell a kibocsátási forrásokra vonatkozó uniós jogszabályokban és az európai zöld megállapodás szerinti új ágazati kezdeményezések kialakításában, többek között az intelligens mobilitás, az intelligens ágazati integráció, a megújuló energia, az épületek felújítása, a lakossági fűtés, a mezőgazdaság és az ipar terén, az energiatermelést is beleértve; ezzel összefüggésben HANGSÚLYOZZA, hogy az EU és a tagállamok együttesen felelnek a levegőminőség fenntartásáért és javításáért; FELKÉRI a Bizottságot, hogy gondoskodjon arról, hogy a kibocsátási forrásokról szóló uniós jogszabályokra irányuló javaslatok megfelelően hozzájáruljanak a levegőminőségi előírások teljesítéséhez;
16. ÚGY VÉLI, hogy a „Tiszta levegőt” uniós szakpolitikai csomag egészének hatását rendszeresen ellenőrizni kell; ezzel összefüggésben MEGÁLLAPÍTJA, hogy a tiszta levegővel kapcsolatos kétévenkénti kitekintés rendszeres tájékoztatást nyújt az Unión belüli levegőminőségi helyzetről, és hogy a NEC-irányelv végrehajtása terén elért eredményekről szóló, az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak szóló első bizottsági jelentést 2020-ben kell elfogadni; MEGÁLLAPÍTJA továbbá, hogy folyamatban van az ipari kibocsátásokról szóló irányelv értékelése, amelynek keretében alaposabban meg fogják vizsgálni a levegőminőségre vonatkozó jogszabályok és a legnagyobb európai ipari létesítmények és tüzelőberendezések kibocsátását korlátozó jogszabályok közötti összefüggéseket, és annak biztosítására SZÓLÍTJA FEL a Bizottságot, hogy e jogszabályokban foglalkozzanak a légszennyezés valamennyi érintett ipari forrásával;

⁷ 15011/18.

17. RÁMUTAT, hogy a jogi szabályozás célravezetőségének vizsgálata megállapította, hogy az EU energia- és éghajlat-politikája általánosságban támogatja a levegőminőség javítását; HANGSÚLYOZZA, hogy alapvető fontosságú, hogy a környezettudatos tervezésről szóló irányelv szerinti új energiahatékonysági és kibocsátási követelmények – többek között a fűtőberendezésekre és kazánokra vonatkozó ilyen követelmények –, valamint a megújulóenergia-irányelv⁸ szerinti új uniós fenntarthatósági kritériumok, a közös agrárpolitika (KAP) reformja, továbbá a nemzeti levegőszennyezés-csökkentési programok és a nemzeti energia- és klímatervek hozzájáruljanak a folyamatos koherenciához és szinergiákhoz, ugyanakkor kerülni kell az olyan kompromisszumokat, mint amelyek a biomasszának a lakossági fűtésre és a közepes méretű tüzelőberendezésekben egyaránt való felhasználása esetében történtek;
18. ÜDVÖZLI, hogy a Bizottság a közlekedési ágazat dekarbonizációját célzó további intézkedéseket kíván hozni a kibocsátásmentes mobilitás érdekében, aminek a levegőminőség szempontjából is járulékos előnyöket kell eredményeznie; EGYETÉRT azzal, hogy kezelni kell a közlekedésből származó kibocsátások által okozott légszennyezést, különösen a városokban, az importált használt járművek hatását is beleértve; ÜDVÖZLI, hogy a Bizottságnak szándékában áll a belső égésű motorral felszerelt járművek légszennyezőanyag-kibocsátására vonatkozóan szigorúbb előírásokat javasolni, olyan szennyező anyagokat is figyelembe véve, amelyeket korábban nem szabályoztak; ÖSZTÖNZI, hogy a belső égésű motorral felszerelt járművek esetében erősítsék meg a szennyezőanyag-kibocsátásra vonatkozó előírásoknak való megfelelésre vonatkozó, üzemelés közbeni ellenőrzéseket, különös hangsúlyt helyezve a valós vezetési feltételek melletti tesztelésre;
19. ÜDVÖZLI, hogy a Bizottságnak szándékában áll olyan további intézkedéseket javasolni, amelyek egyrészt a nemzetközi hajózás globális jellegének figyelembevételével a tengeri szállításból, másrészt pedig a belvízi hajózásból származó kibocsátások csökkentését célozzák, továbbá szándékában áll olyan intézkedéseket javasolni, amelyek célja, hogy a kikötőkben és a repülőterek közelében javuljon a levegőminőség; ezzel összefüggésben TÁMOGATJA a barcelonai egyezmény szerződő felei által a COP 21 alkalmával a Földközi-tenger vonatkozásában tett erőfeszítést;

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.).

20. TUDOMÁSUL VESZI a célravezetőségi vizsgálat azon megállapítását, hogy az ammóniakibocsátás, amely a szálló por prekurzora, az elmúlt évtizedben jóval kisebb mértékben csökkent, mint a többi kibocsátás, többek között az e konkrét forrásra vonatkozó jogszabályok hiánya miatt; ELISMERI, hogy az EU-ban a teljes ammóniakibocsátás fő forrása a mezőgazdasági ágazat; KIEMELI, hogy az említett kibocsátás csökkentésére szolgáló intézkedések már rendelkezésre állnak, valamint műszakilag és gazdaságilag életképesek, és ezen intézkedések szélesebb körű alkalmazására ÖSZTÖNÖZ; MEGJEGYZI, hogy bár a KAP számos reformon ment keresztül a környezeti fenntarthatóságának javítása érdekében, a további javulás a KAP 2020 utáni jövőjéről folytatott tárgyalások eredményétől függ;
21. ÜDVÖZLI az együttes fellépés érdekében az EU és a tagállamok által már megtett olyan erőfeszítéseket, mint a Tiszta Levegő Párbeszéd és a Tiszta levegőt Európának fórum TÁMOGATJA az EU, a tagállamok, valamint a regionális és a helyi hatóságok közötti megerősített együttműködést; TÁMOGATJA továbbá az országhatárokon áttérjedő levegőszennyezés elleni küzdelemre irányuló regionális együttműködést és konkrét intézkedéseket, többek között az ENSZ EGB levegőszennyezésről szóló egyezménye keretében is;
22. TUDATÁBAN VAN annak, hogy a legfrissebb felmérések⁹ szerint a nyugat-balkáni országokban, különösen a városi és az ipari övezetekben a légszennyezés továbbra is az egészségügyi problémák egyik jelentős oka és kedvezőtlen hatást fejt ki a környezetre; ÜDVÖZLI, hogy a Bizottság a Nyugat-Balkánra vonatkozó zöld menetrendet kíván elfogadni azzal a céllal, hogy támogassa a régió országait abban, hogy az uniós levegőminőségi előírásokkal való jogszabályi összehangolás révén hatékony intézkedéseket tudjanak tenni a levegőminőség javítását is magában foglaló zöld gazdaságra való áttérés során;

⁹ Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség 1/2020. sz. kiadványa: „Nyugat-balkáni országok – 20 év együttműködés az EEA-val – Főbb fejlemények, eredmények és a további feladatok” [nem hivatalos fordítás] (EEA, Koppenhága, 2019)

23. EGYETÉRT azzal, hogy a kiegészítő iránymutatások és adott esetben magukban a környezeti levegő minőségéről szóló irányelvekben egyértelműbb követelmények meghatározása – szükség esetén a sajátos helyi körülmények figyelembevétele mellett – hozzájárulhat ahhoz, hogy a tervekkel és az intézkedésekkel kapcsolatos nyomon követés, modellezés és rendelkezések, valamint azok végrehajtása eredményesebbé és hatékonyabbá váljon, és hogy az ezekre alkalmazott megközelítéseket tovább harmonizálják; TÁMOGATJA a Bizottságnak az európai zöld megállapodás keretében ezzel kapcsolatban tervezett intézkedéseit, többek között a digitalizáció kínálta lehetőségek kihasználása révén;
24. HANGSÚLYOZZA, hogy a légszennyezés csökkentésének támogatása érdekében elengedhetetlenül szükség van beruházásokra, mivel a levegőminőségi szakpolitikák kedvező hatásai jóval meghaladják végrehajtási költségeiket; KIEMELI a levegőminőség javítása céljából rendelkezésre álló források rangsorolásának, fokozottabb hozzáférhetőségének és felhasználásának fontosságát; e tekintetben JAVASOLJA, hogy a többéves pénzügyi keretről folyó tárgyalások eredményének sérelme nélkül tegyenek konkrét kezdeményezéseket a legköltséghatékonyabb egészségjavító intézkedésekre vonatkozóan a levegőminőségi határértékeknek való megfelelést megnehezítő földrajzi vagy éghajlati jellemzőkkel rendelkező területek esetében; JAVASOLJA, hogy a magánberuházások ösztönzőjeként adott esetben használják fel az éghajlat-politikai célok és a levegőminőség szempontjából közös előnyöket;
25. A 2019. december 5-i következtetéseivel¹⁰ összhangban ÚGY VÉLI, hogy az energiaadóztatás mint fiskális eszköz fontos részét képezheti a sikeres energetikai átalakulást elősegítő gazdasági ösztönzőknek, mivel ösztönzi az alacsony üvegházhatásúgáz-kibocsátást és az energiamegtakarítási beruházásokat, ugyanakkor hozzájárul a fenntartható növekedéshez;
26. NYUGTÁZZA, hogy folyamatban van a releváns állami támogatásokra vonatkozó iránymutatások, többek között a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokra vonatkozó iránymutatások annak érdekében történő értékelése, hogy egyrészt azokban tükröződjenek az európai zöld megállapodás szakpolitikai célkitűzései, támogatva a klímasemlegességre való költséghatékony, 2050-ig megvalósuló átállást, másrészt pedig, hogy az iránymutatások megkönnyítsék – különösen a legszennyezőbb – fosszilis tüzelőanyagok fokozatos kivonását, és egyenlő versenyfeltételeket biztosítsanak a belső piacon; HANGSÚLYOZZA, hogy az állami támogatásokra vonatkozó iránymutatások értékelése során teljes mértékben figyelembe kell venni a levegőminőségi célkitűzéseket;

¹⁰ 14608/19.

27. KIEMELI az igazságos és méltányos átállás biztosításának fontosságát, és HANGSÚLYOZZA, hogy minden európai polgár és különösen az alacsony jövedelmű háztartások számára tiszta, megfizethető és elegendő energiára van szükség;
28. HANGSÚLYOZZA, hogy a közvélemény körében kiemelkedően fontos a levegőminőséggel, és annak az egészségre és az ökoszisztémákra gyakorolt hatásával kapcsolatos jobb szemléletformálás és tájékoztatás, és TÁMOGATJA a Bizottság ez irányú törekvéseit.
-